

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

Political Participation of People in Local Government in Bang Bo Municipality Samut Prakarn Province.

พงษ์พัทธ์ วัฒนพงษ์ศิริ¹
สุรีย์พร สลับสี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาทางการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมาด้านด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ ทั้งนี้ประชาชนที่มี เพศ อายุ รายได้เฉลี่ย ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การเมือง เทศบาลตำบล

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study political participation of people in the local government office of Bang Bo Municipality Samut Prakarn Province. 2) to compare Political participation of people in local government office of Bang Bo Municipality, Samut Prakarn Province. The sample size of this study was 377 people. The questionnaire was used as the tool for data collection. The data was analyzed in terms of frequency, percentage, means, standard deviation, T-test, One – way ANOVA, and LSD method.

The results from this research indicated the following: 1) The political participation of the people in local government in Bang Bo Municipality Samut Prakarn Province was at the high level (Mean=4.01). 2) People with different gender, age, average income, educational level had the different level in political participation with the statistical significance at .05 level. Furthermore, people with different occupation had no the different level in political participation with the statistical significance at .05 level.

Keywords: participation, politics, Sub district Municipality

บทนำ

การปกครองเป็นส่วนหนึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของการปกครองจะเกิดขึ้นได้ จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการที่ส่งเสริมระบบการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตยและก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระบบท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วม การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่มีความสำคัญในทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพราะรัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น มีภาระหน้าที่อย่างมากหลายด้านในการบริหารประเทศให้ประชาชนได้รับความสุขความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต อีกทั้งสร้างความมั่นคง แห่งชาติทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นจึงเป็นการยากที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้า ในการดำเนินงาน การที่อาจจะไม่สนองตอบต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ และรวมทั้ง ข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ และตัวบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึงได้ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547)

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งออกเป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ (สิวพร สุขเอียด, 2556)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อมุ่งสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

1. ประชากร

ประชาชนตามทะเบียนบ้านในเทศบาลตำบลบางบ่อ ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6,498 คน กลุ่มตัวอย่าง หาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (YAMANE, T., 1967 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 45) จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ (1) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (2) ด้านด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง (3) ด้านความสนใจทางการเมือง (4) ด้านการพัฒนาทางการเมือง

ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวของลิเคิร์ท LIKERT มี 5 ระดับให้เลือกตอบตามระดับความคิดเห็น ซึ่งมีน้ำหนักของคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

มากที่สุด ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 5

มาก ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4

ปานกลาง ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3
น้อย ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2
น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1

โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและทดสอบคุณภาพเครื่องมือประเภทแบบสอบถาม ดังนี้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จากนั้นสร้างแบบสอบถามฉบับร่างขึ้น และนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านการเมือง ด้านการวิจัย และด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (INDEX OF ITEM OBJECTIVE CONGRUENCE: IOC) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (CRONBACH) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.79 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ และแจกแจงความถี่ เพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธี LSD

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 มีอาชีพ พ่อค้า - แม่ค้า จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 65.3

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้ดังนี้

3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 อาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นในเทศบาลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1. ด้านพัฒนาทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย สุขชี (2560) พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการพัฒนาทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานิตา เฉลิมช่วง (2559) พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

3. ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ กันต์ญาณัฐ อัครวารพัฒน์ (2560) เกี่ยวกับด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก พบว่าประชาชนมีความคิดเห็น

4. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณัฐ โจมจตุรงค์ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก (2549)

5. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2559) พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเพศสามารถที่จะแสดงออกในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะของกิจกรรมได้เสมอทั้งเพศชายและเพศหญิง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจทางการเมืองของแต่ละบุคคล เพศจึงไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

6. อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณัฐ โจมจตุรงค์ (2549) พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้

7. รายได้เฉลี่ยแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สีวาริณี วาแม (2558) พบว่าโดยรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในอำเภอศรีนครที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในอำเภอศรีนครไม่แตกต่างกัน

8. ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน เป็นไปตามสมมติฐาน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553) พบว่า ประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองเขตดุสิต กรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

9. อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณัฐ โจมจตุรงค์ (2549) พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อนี้

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาพบว่าประชาชนไม่ค่อยได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางหนังสือพิมพ์ ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางป่อควรจะมีการกระจายข่าวสารทางการเมืองให้ครอบคลุมมากกว่านี้ และให้ประชาชนเข้าถึงมากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่บริเวณไหนภายในเขตเทศบาลตำบลบางป่อ

2. จากการศึกษาพบว่าประชาชนไม่ต้องการที่จะไปฟังการบรรยายอภิปรายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสถานการณ์บ้านเมืองในสถานที่ต่างๆ ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางป่อควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ก่อนการอภิปรายหรือการสัมมนาให้หลากหลายช่องทาง เพื่อที่จะให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางป่อเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลและสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน

3. จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนไม่ค่อยเข้าไปมีบทบาททางการเมืองเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นแม่ค้าจึงไม่ค่อยมีเวลาว่างเพื่อที่จะไปเข้าไปมีบทบาททางการเมือง เพราะการที่จะสูญเสียรายได้จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองน้อย ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางบ่อควรที่จะให้ความสำคัญกับการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามามีส่วนในการเลือกตั้งหรือการพึงปราศรัยทางการเมืองก็ตามทางเทศบาลตำบลบางบ่อก็ควรที่จะให้ความสำคัญมากขึ้น

4. จากการศึกษาพบว่าประชาชนไม่ค่อยที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัว เพราะประชาชนส่วนใหญ่อาจจะมองไม่เห็นถึงความสำคัญต่อการเมืองจึงทำให้ไม่ค่อยมาเป็นประเด็นที่ต้องมาพูดคุยกันในครอบครัว ดังนั้นทางเทศบาลตำบลบางบ่อควรที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ให้มันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หรือการจัดสัมมนาเรื่องเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อที่ประชาชนเข้ามามีบทบาท และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเมืองว่ามีความสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมต่อการปกครองระดับชาติ

2. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความล้มเหลวในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลบางบ่อ

3. ควรทำการศึกษาวินิจฉัยหัวข้อในการวิจัยที่มีความ น่าสนใจเพิ่มเติม คือ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลบางบ่อ

เอกสารอ้างอิง

- กัณฑ์ญาณัฐ อัญญาารพัฒน. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของสตรีในเขตอำเภอเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐานิตา เฉลิมช่วง. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในระดับเทศบาล จังหวัด ฉะเชิงเทรา*. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สิวาพร สุขเอียด. (2556). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. คนเมื่อ 20 มกราคม 2562, จาก [HTTP://WWW.KPI.AC.TH/WIKI/INDEX.PHP](http://www.kpi.ac.th/wiki/index.php).
- สีขาริสมิ วาแหม. (2558). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับท้องถิ่นในอำเภอศรีสาครจังหวัด นราธิวาส*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อรนุช โจมจตุรงค์. (2549). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำนาจ สุขชี. (2560). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนบนวิกฤตความขัดแย้งทางการเมืองประเทศไทย ระหว่างปี พ. ศ. 2549-2557*. *วารสารบัณฑิตศาสตร์*, 15(2); 9 - 31.